

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

СПІВОРГАНІЗАТОРИ:
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ПРИ ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОДА

**КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА
СИСТЕМА УКРАЇНИ
ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗБУДОВІ ПРАВОВОЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали
XIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 31 травня 2024 року)

Чернігів 2024

УДК 343.82:342.1] (477)

К82

Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України (протокол № 9 від 28 червня 2024 р.).

Головний редактор:

Пузирний В. Ф., доктор юридичних наук, професор.

Редакційна колегія:

Аніщенко В. О., доктор педагогічних наук, професор;

Гончаренко О. Г., доктор економічних наук, професор;

Данильченко Т. В., доктор психологічних наук, професор;

Ніцимна С. О., доктор юридичних наук, професор;

Татієв С. Р., доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України.

Кримінально-виконавча система України та її роль у розбудові
К82 правової і соціальної держави : матеріали XIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 31 травня 2024 р.) / голов. ред. В. Ф. Пузирний ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. 194 с.

До збірника матеріалів XIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції увійшли тези доповідей студентів, курсантів, молодих учених, науково-педагогічних працівників, представників різних громадських та державних інституцій, які присвячені проблемам реформування кримінально-виконавчої системи України, актуальним питанням конституційного, цивільного, трудового, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального, кримінально-виконавчого та інших галузей права, криминології, криміналістики, а також психолого-педагогічним аспектам підготовки фахівців.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, здобувачів вищої освіти.

УДК 343.82:342.1] (477)

За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

© Пенітенціарна академія
України, 2024

ЗМІСТ

Андрущенко Т., Федорова Ю. ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	6
Аніщенко В. ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕНІТЕНЦІАРНОГО ПЕРСОНАЛУ	10
Бубенько Р. УКРАЇНСЬКІ ДИСИДЕНТИ У В'ЯЗНИЦЯХ ЧЕРНІГОВА.....	15
Бучко Д. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ДІЗНАВАЧА	17
Ворожбит-Горбатюк В. МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКІВ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ З ПИТАНЬ ПРОБАЦІЇ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ СЕРЕД СУБ'ЄКТІВ ПРОБАЦІЇ	22
Ворошилова Д. ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАНЬ ЗА ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ	25
Горіна В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ	30
Дейнеко Д. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ: ПРАВО КОРОЛІВСТВА ТАЇЛАНД.....	33
Діденко О., Кубрак Р. ШЛЯХИ УНОРМУВАННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ У СФЕРІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОЗБРОСННЯ В ДЕРЖАВНІЙ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ ..	37
Дудка Н. ПРОБАЦІЯ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ	41
Жулковський В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ШКОЛИ	44
Лієв І. ПОРЯДОК ПРИТЯГНЕННЯ ПРАЦІВНИКА ДО ЗАГАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	46
Качура Г., Барабаш А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТЕХНОГЕННО ЗАБРУДНЕНИХ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ ..	51
Кернякевич-Танасійчук Ю. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	54
Кисельов Д. ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ДКВС УКРАЇНИ	58
Ковальська П., Жулковський В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ДКВС УКРАЇНИ ТА ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЮ КІБЕРЗАГРОЗИ.....	61

Юлія Кернякевич-Танасійчук,
доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри судочинства
Навчально-наукового юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
головний науковий співробітник відділу дослідження
проблем кримінально-виконавчого права
Науково-дослідного інституту вивчення
проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Повномасштабна військова агресія росії, розпочата 24 лютого 2022 року, поглибила існуючі проблеми у сфері виконання покарань в Україні та обумовила необхідність посилення чинних заходів безпеки в установах виконання покарань, а також запровадження нових механізмів забезпечення життя та здоров'я засуджених осіб і персоналу установ виконання покарань. Особливо це стосується тих установ виконання покарань, що розташовані в зоні бойових дій або на лінії зіткнення.

Враховуючи умови запровадженого воєнного стану, питання «безпекового потенціалу» пенітенціарної системи як щодо засуджених, персоналу органів та установ виконання покарань, так і суспільства, держави – загострилося. Перед кримінально-виконавчою системою постали нові виклики, які одночасно поглибили існуючі та створили нові проблеми у процесі виконання-відбування покарань, а також обумовили покладення на органи та установи виконання покарань нових завдань та функцій [1, с. 67].

Метою доповіді є визначення проблемних питань забезпечення безпеки в установах виконання покарань в умовах воєнного стану в Україні та окреслення шляхів їх мінімізації та вирішення (на виконання у 2024 році фундаментальної теми «Дотримання прав людини при виконанні покарань і поводженні із засудженими в Україні» (номер державної реєстрації 0121U114397).

У контексті забезпечення безпеки на особливу увагу заслуговують такі проблеми, притаманні для кримінально-виконавчої системи нинішнього часу: несвоєчасна, неповна та неналежна

евакуація засуджених осіб, недостатнє матеріальне та фінансове забезпечення установ виконання покарань, відсутність інформаційної та управлінської підтримки і супроводу дій персоналу та засуджених осіб, залишення персоналу та засуджених осіб у небезпеці, неналежний матеріально-технічний стан установ виконання покарань, до яких переміщуються евакуйовані засуджені та ув'язнені, наявні ризики співпраці окремих осіб з числа персоналу установ виконання покарань з окупантами тощо.

Так, у дослідженні Харківської правозахисної групи, присвяченому українським установам виконання покарання під час війни, відзначалося, що на Херсонщині захоплення установ виконання покарань окупантами супроводжувалось залякуванням персоналу, насиллям та заохоченням до колаборації. М. Романов зазначає: «Результатом несвоєчасного реагування кримінально-виконавчої системи на виклики воєнного часу стала безпорадність засуджених та персоналу, перерви в фінансуванні, неналежно проведена евакуація, незабезпечення безпеки засуджених і персоналу, втрата майна Державної кримінально-виконавчої служби та засуджених і ув'язнених, розпач, невизначеність та відчуття покинутості напризволяще серед працівників кримінально-виконавчої служби, які в окремих випадках призвели до переходу персоналу на бік ворога та «здачу» установ під контроль окупантів» [2].

Очевидно, що забезпечення безпеки засуджених – це один з основних напрямів діяльності органів та установ виконання покарань. Одночасно не можна оминати увагою питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань, що реалізують кримінально-виконавчу діяльність.

Право засуджених осіб (зокрема тих, що відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі) на особисту безпеку закріплюється на рівні статті 10 Кримінально-виконавчого кодексу України. Виходячи з положень зазначеної статті Кримінально-виконавчого кодексу України, до заходів безпеки можна віднести: ізольоване тримання, переведення до іншої установи виконання покарань. Вимога щодо забезпечення прав засуджених осіб та їх особистої безпеки в період воєнного часу обумовила необхідність вироблення додаткових заходів забезпечення безпеки таких осіб, а саме в частині забезпечення без-

пеки засуджених під час повітряної тривоги та забезпечення безпеки засуджених шляхом їх евакуації.

Ще одним, але чи не найбільшим викликом для національної кримінально-виконавчої системи України стало виконання не властивої їй раніше функції – утримання військовополонених. У системі Державної кримінально-виконавчої служби України для тримання військовополонених утворено 2 табори: Державна установа «Табір для тримання військовополонених «Захід 1», шляхом реорганізації Державної установи «Миколаївська виправна колонія № 50» (мінімального рівня безпеки), яка розміщена на території Львівської області, та Державна установа «Табір для тримання військовополонених «Захід 2» на базі Державної установи «Могилів-Подільська виправна колонія (№ 114)» у Вінницькій області. Сьогодні також обговорюється питання щодо необхідності створення ще одного табору для тримання військовополонених, що обумовлено зростанням кількості російських військовополонених та блокуванням процесу обміну військовополоненими російською стороною.

Із проаналізованого вище можемо зробити висновок, що в умовах воєнного стану в Україні зміщено пріоритети функціонування кримінально-виконавчої системи: крім завдань щодо реалізації кари, створення умов для виправлення та ресоціалізації засуджених, запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, важливе значення набули завдання щодо забезпечення пенітенціарної безпеки, яку розуміють як «стан захищеності засуджених, персоналу, інших осіб (у тому числі військовополонених) від небезпек та загроз під час перебування в місцях несвободи Міністерства юстиції України, що в підсумку сприяє досягненню мети захисту інтересів особи, суспільства і держави» [3, с. 105].

Ба більше, організація тримання військовополонених на належному рівні відповідно до міжнародних стандартів та забезпечення їхньої безпеки є індикатором цивілізованості Української держави та дотримання нею норм міжнародного гуманітарного права [4, с. 521].

Підсумовуючи, доречно відзначити, що аналіз ситуації в установах виконання покарань в умовах воєнного стану, зокрема в частині забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу

таких установ, продемонстрував необхідність вжиття таких заходів щодо покращення ситуації у відповідній сфері: облаштування в установах виконання покарань сховищ та укриттів для забезпечення безпеки під час обстрілів і бомбардувань; удосконалення процедури проведення ефективної та своєчасної евакуації засуджених осіб; посилення зусиль щодо організації повернення засуджених з окупованих територій на територію, підконтрольну Україні; створення гуманітарних коридорів для забезпечення потреб установ виконання покарань, які опинилися на окупованих територіях; налагодження позитивних взаємин між персоналом установи виконання покарань та засудженими з метою мінімізації ризиків переходу засуджених на бік ворога у разі захоплення установи виконання покарань; проведення заходів адміністрацією установи виконання покарання з персоналом установи, спрямованих на запобігання можливої колабораційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча система України: виклики воєнного стану. *Law and Society*. 2024. Issue 9. P. 67–73.
2. В'язнів херсонських тюрем окупанти вивезли до російських колоній і катують – правозахисники. URL: <https://khp.org/1608811374> (дата звернення: 10.05.2024).
3. Пузирьов М. С., Батюк О. В. Пенітенціарна безпека як складова державної безпеки. *Пенітенціарна система у глобальному вимірі* : матеріали III Міжнародного пенітенціарного форуму (м. Київ, 3 листопада 2023 р.). Львів–Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 103–106.
4. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Окремі питання утримання військовополонених в Україні. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 08 грудня 2023 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 519–522.